

45

ST. SZOBER, C. NIEWIADOMSKA, C. BUCUCKA

NAUKA PISOWNI

WE WZORACH i ĆWICZENIACH

ZESZYT I

A

WYDANIE NOWE
POPRAWIONE

WYDAWNICTWO KOMISJI SZKOLNEJ W PARYŻU

ERRATA

Str.	Nr.	jest	powinno być
6	8	wkoło	w koło
7	10	w niem	w nim
10	15	Natalja	Natalia
13	21	wkońcu	w końcu
13	21	wkoło	w koło
20	35	zgóry	z góry
43	83b.	wkółko	w kółko
46	90	Zaby	Żaby
58	114a	zdaleka	z daleka
65	121	któżby	któż by
III	8	wymyka	się wymyka

NAUKA PISOWNI

WE WZORACH I ĆWICZENIACH

ZESZYT I

I. Wprawa w pisanie.

1. *A.* Przepisuj.

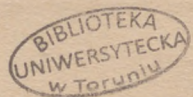
*Adaś i Anka idą w pole, tam są bła-
watki i kąkole. Anka na łacie maki xrywa,
a mały Adaś odpoczywa.*

Wypisz wyrazy. w których jest duże A.

2. *B.* Przepisz.

*Bociany leciały, głośno klekotały. Ko-
baczyła Basia i woła Adasia. Boćki na-
sze powracają, bo nas lubią i kochają. Boćki
nasze, boćki.*

Napisz trzy razy *Basia.*

1333245

3. C. Przepisz.

Co tu robisz, Cesi? A zbieram jagody.
Bieda będzie, twoje gęsi narobiły szkody.
Biedna ze mnie gęsiareczka, skusiła mnie
jagódeczka. Co ja teraz pocznę?

Napisz. Jak się nazywała ta gęsiareczka.

4. D. Przepisz.

Dominik taką skosi, Dyrek zgrabi siano.
Do jutra skończą pracę, jeśli wstaną rano.
Dorota im pomaga, unwija się, jak może. Bro-
nek, Adas i Czesław także im pomóż.

Wypisz imiona tych ludzi.

5. E. Przepisz.

Ej, siewy koniku, nie chodź w cudze żyto.
Czybys chciał, koniku, żeby mię obito? Ej,
koniku, słuchaj, masz tu dosyć trawki, w cudze
żyto chodzisz chyba dla kabanuki. Ej, koniku, ej!

Napisz: Ewa, Edek, Emilka.

6. F. Przepisz.

Fujareczka gra, fujareczka gra. A pa-
stuszek mały, bory, chuda krówek gna. Fu-
jareczka jakby żywa, co pastuszek chce, to
śpiewa. Fujareczka gra.

Napisz: Franek, Felek.

7. *G* Przepisz i powiedz, co to jest.

Goni zające, za owcami chodzi,
Domu pilnuje, boi się go złodziej.

Napisz: *Gucio, Gustaw.*

8. *H*. Przepisz.

Hejże, chłopcy, hejże, ha! Gdy muzyka
pięknie gra, potańcujmy sobie wkoło, a wesolo,
a wesolo. Hejże, chłopcy, hejże, ha! gdy mu-
zyka pięknie gra.

Napisz: *Helena, Henryk, Hanka.*

9. *I*. Przepisz.

Ignas i Hania budowali dom z cegieł
i kamieni. Dużo mieli pracy, nim ustawili
mury. Ale dach był najtrudniejszy. Po-
jakiś go zrobić? Ej, rzekł Ignas, jest rada,
dach będzie z gałęzi. I dom stanął doskonały.

Napisz: *Ignacy, Idzi.*

10. *J*. Przepisz.

Jan znalazł w polu gniazdo skowron-
ka. Było w niem troje małych piskląt. Chciał
je zabrać i pokazać innym chłopcom. Ale sobie
przypomniat, co mówił nauczyciel. I zostawił
gniazdo. Jakże cieszyły się skowronki:

Napisz: *Jan, Jas, Janek, Jacek.*

11. *K.* Przepisz.

Krakowiaczek ci ja, krakowskiej natury,
Kto mi włazi w drogę, ja na niego zgóry.

Napisz: Krakowiaczek, Krakowianka,
Kasia.

12. *L.* Przepisz.

Las był duży i piękny. Lis wykopał
sobie norę pod starym dębem. Lubił on bardzo
polować na ptaszki i młode zajączki. Lecz
pewnego razu pies znalazł jego norę. Ej, lisie,
uciekaj, bo ciebie teraz ślapią.

Napisz: Ludwik, Leon.

13. *L.* Przepisz.

Lukaszek past swoją Lysulę na łące.
Ale wilk to zobaczył. Hej, moja będzie Ly-
sula, pomyślał. Lukaszek sobie na fujarce gra,
a wilk skrada się do krowy. Hau, hau! — za-
szczekał pies. I Lukaszek zobaczył zmyka-
jącego wilka.

Wypisz imię pastuszka i krowy.

14. *M.* Przepisz.

A po łące, po zielonej Maciuś owce
gna, na wierzbowej fujarce załośliwie gra.
A i skądże ty, Maciusiu, te fujarkę masz, że
tak na niej załośliwie za owcami grasz?

Napisz: Maciej, Maryna, Marek.

15. N. Przepisz.

Jabloneczka biała kwieciem się odziała,
Obiecuję nam jabłuszka, jak je będzie miała.
Mój wietrzyku miły, nie wiesz z całej siły,
Nie otrącaj tego kwiecica, aby jabłka były.

Napisz: *Nastka, Natalia.*

Napisz dwa razy: *wietrzyku.*

16. O. Przepisz.

Ogromny ogień rozpalili w polu chłopcy.
Będą piekli kartofle. Zasiłek z radości ska-
cze wokół ognia. Karol znosi galęzie. Do nie-
ba dym się wznosi. Już pachną pieczone ziem-
niaki. Niedługo je można będzie jeść.

Wypisz imiona ludzi.

17. P Przepisz.

Do podwórka pode dworem podszedł lisek
sobie. — Pójdź, kureczko, kochaneczko, ja ci nie
nie zrobię. Poszła z lisem pani kurwa, ale nie wró-
ciła. Oj, niemądra ta kureczka, oj, niemądra była.

Napisz: *Piotrek, Paweł, Paulina.*

Napisz jeszcze raz: *podszedł, pójdź.*

18. R. Przepisz.

Radujcie się, dzieci, śnieżek z nieba leci.
Romek zerwał się z łóżka, aż upadła poduszka.
Radości, radości, wesele, śniegu spadło tak wiele!
Hej saneczki, łopata! woła siostry i brata.
Do roboty, gromada! A śnieg pada i pada.

Napisz: *Róża, Roman.*

19. *S.* Przepisz.

*Stuk, puk. Co to puka? Myszka ra-
tunku szuka. Stoninkę powąchała, w pułap-
kę się zlapała. Oj, szkoda, myszko młoda, żeś
matki nie słuchała, Staś pułapkę zastawił,
a tyś się w nią zlapała.*

Napisz: *Stefan, Salka, Szymon, Staś.*

20. *T.* Przepisz.

*Do lasu, do lasu biegnijmy zarazem.
Tam słonko nie grzeje,
Tam chłodniej wiatr wieje,
Tam dla nas wśród drzewa
Chór ptaszek zaśpiewa.*

Napisz: *Tomasz, Teodor.*

21. *U.* Przepisz.

*U studni chłopcy poją konie. Potem pope-
dzą je na błonie. Tam noc wesółą przy ognisku.
Duzo tam będzie gwaru, pisku. U ognia wkońcu
siądą wkoło i bajkę powie ktoś wesółą. Aż i na
niebie ranek świta. Piosenką ptaszek dzień*

Napisz: *Urszula, Ursyn. powita.*

22. *W.* Przepisz i zgadnij, co to jest.

*Wzięta z lasu, na niej świeczki,
Pod świeczkami zabaweczki.
Dobre dzieci ją dostają,
Wielką też z niej radość mają.*

Napisz: *Wiktor, Wincenty, Wladek, Walek.*

23. *L. L.* . Przepisz i powiedz, co to jest.

Lolty, słodki, w smaku miły.

L kwiatów pszczoły go zrobiły.

Napisz: *Lusia, Lużanna, Ljgmunt*

II. Wielkie litery.

a. 1.

24. Przepisz. Podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

Łączka zielenieje. Ptaszka śpiewają.

Kukuleczka kuka. Kwiatki rozkwitają.

Poranek zachwyca. Skowroneczek wzbija

Pączki rozkwitają. Wiosenka kołata.

Kiedy używamy wielkich liter? *)

*) O ile uczeń nie będzie mógł dać samodzielnej odpowiedzi, odłożyć wyciągnięcie wniosku na późn.

25. Przepisz. Podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

*Bocian chodzi po łące. Na jego widok
zaby uciekają. Zobaczył bocian małą zabykę
w trawie. Ucieszył się bardzo. Otwiera dziób
szeroko. A zaba buch w wodę. Uciekło mu
śniadanie.*

26. Przepisz. Podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

*Śpi zajączek pod miedzą. Myśliwi o nim
nie wiedzą. Ale pies zwąchał zajączka. Pędzi
prosto do niego. Obudził się biedny zając. Ucie-
ka co tchu do lasu. Może go pies nie dogoni.*

Po kropce kładziemy wielką literę.

Kiedy kładziemy kropkę?

27. Przepisz. Podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

Jagniątko uwięzło między cierniami. Matka nie mogła go wydostać. Malec beczął złośnicie. Owca pobiegła wexwać na pomoc barana. Baran potamał ciernie rogami. I jagniątko uwolnione wyskoczyło.

Kropkę kładziemy wtedy, kiedy kończymy jakąś myśl, czyli po skończonym zdaniu.

Zadanie. Napisz 3 zdania.

b.

2.

28. Przepisz. Podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

Chłopcy budują dom. Cegłę nosi Kubus. Wapno podaje Jurek. Wacek i Stesiek układają ściany. Wodę przynosi Anka. Pracują wszyscy bardzo pilnie. Dom niedługo będzie gotowy.

Czy tylko wyrazy po kropce piszemy tu wielką literą? Jakle jeszcze?

29. Przepisz i podkreśl imiona ludzi.

Idzie w pole Maciej z plugiem, orać będzie het za smugiem. Walek za nim bronę włoścy, a Pietrek go ciągle uczy. Wtem Jagusia przechodziła, wszystkich pięknie pozdrowiła.

Dlaczego Maciej, Walek, Pietrek, Jagusia piszemy dużą literą?

30. Przepisz i podkreśl imiona ludzi.

Bawią się dzieci w chowanymego. Janek stoi za lipą, a Stas i Kasia go szukają. Ja go znalazłem, powiedział Oles. Zawołał Burka. Idzie Janek, Burku? spytał. Burak pobiegł do lipy i zasaczekał. Dzieci się śmiały, bo znalazły Janka.

Czy tylko imiona ludzi mamy tu zacząte wielką literą?

31. Przepisz i podkreśl imiona, piszące się wielką literą.

Koło domu biegają dwa psy, Brys i Lagraj. Mały Wacek usiadł na Lagraju i jedzie jak na koniu. I Brys także chciałby być koniem. Skacze i szczeka głośno. Wacek i Stas śmieją się z Brysia.

Jakie imiona mamy tu napisane wielką literą?

c.

3.

32. Przepisz i podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

Adas mieszka w Łalesiu. Jutro pojedzie do Warszawy, a potem do Krakowa. Kraków i Warszawa leżą nad Wisłą, a Łalesie nad rzeką Bugiem. Chciałby jeszcze Adas zobaczyć góry Karpaty.

Co tutaj oznaczają wyrazy, zaczynające się wielką literą?

Oprócz imion ludzi i zwierząt, na początku jakich wyrazów piszemy jeszcze wielką literę?

33. Przepisz i podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

Na górze Wawel mieszkał stary Krakus. W jaskini pod górą osiadł smok okrutny. Zabijał i pożerał ludzi i zwierzęta. Krakus zabił smoka i wszyscy go za to kochali. W Krakowie nad Wisłą oglądamy Wawel, jamę smoka i stary zamek.

34. Przepisz i podkreśl imiona, zaczynające się wielką literą.

Płynie Wisła, płynie w uroczej dolinie, zobaczyła Kraków, pewno go nie minie. Zobaczyła Kraków i wnet pokochała, a w dowód miłości wstęgą opasała. Na wysokiej górze stoi Wawel stary, a Wisła mu stale dochowuje wiary.

Nazwy miast, wsi, rzek, gór, krajów piszemy wielką literą.

d.

4.

35. Przepisz i podkreśl wyrazy, zaczynające się wielką literą.

*Miła swoja chatka,
 Jak rodzona matka.
 Cudze kraje znamy,
 Ale swój kochamy.*

Które wyrazy w wierszach zaczynamy dużą literą?
 Jakież wyrazy napisaliśmy tutaj wielką literą?

Przepisz i odpowiedz, co to znaczy.

*A to co za pan dobrodziej?
 Wciąż po mokrych łakach chodzi,
 Nos do każdej wtyka dziurę
 I na wszystkich patrzy z góry.*

III. Dzielenie na sylaby.

37. Czytaj, rozkładając wyrazy na części. Potem tak samo przepisz.

*Pies go-ni za-ją-ca. Za-jąc u-my-ka
 do la-su. Las nie-da-le-ko. Za-jąc zo-ba-
 czyl psa. A-le Jas za-wo-tał Bur-ka.
 A za-ją-czek mył! Już go nie-ma.*

Częstki, na które rozkładamy wyrazy przy wymawianiu,
 nazywają się sylabami.

38. Przepisz i przeczytaj, dzieląc wyrazy na sylaby.

<i>A-dam</i>	<i>la-sy</i>	<i>sta-do</i>	<i>ko-gut</i>
<i>A-ga-ta</i>	<i>dę-by</i>	<i>kro-wa</i>	<i>go-lęb</i>
<i>A-li-na</i>	<i>li-py</i>	<i>tra-wa</i>	<i>czy-zyk</i>
<i>E-wa</i>	<i>ko-ra</i>	<i>ślo-by</i>	<i>ślo-wik</i>
<i>O-leś</i>	<i>sę-ki</i>	<i>ślo-ma</i>	<i>wró-bel</i>

39. Rozdziel sam na sylaby.

osa	koza	zboże	rybak
ule	koty	kłosa	zwinał
oko	kura	snopy	ziągiel
ucho	ziaba	stogi	statek
ogon	ryba	proso	stanął
wicher	cielę	chalupa	koń
szumi	skubie	stodola	pies
chłopiek	siano	chora	wilk
orze	białe	barany	lis
praca	konie	topola	jeź
ciężki	wiozą	kalina	dzik

40. Napisz kilka wyrazów, nie rozdzielających się na sylaby np. pan, dom.

41. Rozdziel na sylaby.

Kruk krukowi oka nie wykole. Ma wąsy i pazury, łowi myszy i szachury. Żyje wśród lasów, jest zły i dziki, dusi koguty, kurwy, indyki.

42. Rozdziel na sylaby.

a) Lodu wiele na dworze, drzewa nagie, a zboże pod pierzyną spoczywa. Powiedz, kiedy to bywa?

b) Płynie Wisła, płynie, aż do morza płynie, w morzu fale zginą, Wisła nie zginie.

IV. Stosunek liter i dźwięków.

a) Dźwięki oznaczone jedną literą.

43. Przepisz, dzieląc wyrazy na sylaby.

*Co głowa, to rozum. Ręka rękę myje.
Kto rano wstaje, temu Pan Bóg daje.
Jaka praca, taka płaca. Jaki pan, taki kram.*

Przeczytaj głośno parę wyrazów, wymawiając oddzielnie każdą sylabę. Zastanów się, z ilu dźwięków składa się każda sylaba, i ilu liter potrzeba, aby ją napisać.

44. Przepisz uważnie.

*Konik Janka jest ładny. Ma zgrabną
głowę, mocne nogi i długi ogon. Jest koloru si-
wego, nazywają go też Siwkiem. Siwek zna
Janka i rzy, gdy pan podaje mu kawałek cukru.*

Policz, ile jest liter i dźwięków w kilku wyrazach.

Pisaliśmy tutaj zawsze tyle liter, ile potrzeba było dźwięków do wymówienia wyrazu, czyli że każdy dźwięk oznaczaliśmy zapomocą jednej litery.

45. Przepisz uważnie.

*Były razem dwa ślimaki. Jeden mały
i słaby, drugi duży i silny. Trudno byłoby żyć
słabemu ślimakowi, ale brat wynajdywał mu
sałatę i inne liutki. I ślimak bywa dobry.*

46. Podkreśl i wypisz 5 wyrazów, w których każdy dźwięk pisze się jedną literą.

47. Spróbuj, czy potrafisz napisać 3 wyrazy, w których będzie tyle liter, ile dźwięków.

b) Dźwięki oznaczone dwiema literami.

48. Przepisz, przeczytaj głośno i w każdej kolumnie podkreśl 3 sylaby, w których jest więcej liter, niż dźwięków.

<i>Łochotą</i>	<i>Ten szary</i>	<i>Po burzy</i>	<i>Czapla</i>
<i>chowam</i>	<i>kosz</i>	<i>nad rzeką</i>	<i>tu często</i>
<i>bochenek</i>	<i>kosztuje</i>	<i>xorxa</i>	<i>czatuje</i>
<i>chleba.</i>	<i>grosz.</i>	<i>czernona.</i>	<i>na ryby.</i>

49. Przepisz uważnie.

*Na brzegu lasu wśnie burza. Dżem-
łem pod drzewem. Deszcz pada, chwałaszce,
jaskółki i szczerwy uciekają. Grzes i Grze-
ła niesą gwałty.*

Porównaj w kilku wyrazach ilość dźwięków i liter.

W niektórych sylabach piszemy więcej liter, niż słysz-
my dźwięków, czyli że niektóre dźwięki oznaczamy za pomocą
dwóch liter.

50. Przepisz i podkreśl wyrazy, w których 1 dźwięk pisze-
my dwiema literami.

*Głowę nakrywa i z daszkiem bywa.
Napchana puchem leży pod uchem.
Ma wąsiki, pazurki, łowi myszy i szczerki.
Czego oczy nie widzą, tego sercu nie żal.
Dobra psu i mucha, kiedy mięsa nie ma.*

51. Przepisz i podkreśl wyrazy, w których jeden dźwięk
piszemy dwiema literami.

*Jasne słoneczko późno dziś wstało,
Rozpedzić chmurkę czasu nie miało.
Więc się zbierają zewsząd gromadnie,
Ła chwilę pewnie deszczyczek upadnie.*

*Osypwi drzewa w ogrodzie, w lesie,
Schylone główki kwiatów podniesie.
Więc chociaż w domu siedzę nierada,
Dzięki Ci, Boże, że deszczyczek pada.*

52. Przepisz tę zagadkę i podkreśl wyrazy, w których
jeden dźwięk piszemy dwiema literami.

*A to mi panicki dziwny postaci! żyje bez
głowy, więc jej nie traci, nosi kapelusza prze-
stronny srodek i stoi zarusze na jednej nodze.*

Cieniste lasy lubi najlepiej i swoim ciałem
 ludzki częstuje, jeden potrawą smaczną pokrzepi,
 a inny zamiast pokrzepić — truje.

53. Napisz sam kilka wyrazów, w których jeden dźwięk
 byłby oznaczony 2 literami (ch, sz, cz, rz, dz).

V. y — i.

54. Przeczytaj głośno.

łoty	dęby	domy	snopy
sowy	sosny	dachy	kosy
kozy	jodły	dymy	sierpy
krowy	lasy	ptoty	wozy

Przepisz te wyrazy i podkreśl sylaby z literą y.

55. Przeczytaj głośno.

pani	kilka	Michał	Wicek
barwi	koni	goni	kupił
gości	wozi	lisa	soli

Przepisz te wyrazy i podkreśl sylaby z literą i.

56. Przeczytaj głośno.

a)

ślepy — ślepi	bosy — bosy	wozy — wozi
staby — stabi	maty — mali	pył — pił
zdrowy — zdrowi	zdolny — zdolni	być — bić
łakomy — łakomi	mily — mili	my — mi

b) Wilk wyje. — Łosia wianki wije.
 Wydać sekret. — Widać las.
 Wielkie mrozy. — Wicher mrozi.

Czy jednakowo wymawiamy sylaby z literami y i i?
 Które wymawiamy miękko, które twardo?

57. Napisz 5 wyrazów, w których będzie y.
Napisz 5 wyrazów, w których słychać i.

58. Przepisz uważnie.

Stach położył się koło gruszy i patrzył na krowy, które wygonił na łąkę. Pilnuje, żeby szkody nie zrobiły. Zobaczył go psotny Tymek i myśli splatać mu figla. Spłoszy krowy długim batem, a Stach musi je gonić. Ale Stach zauważył jego złe zamiary. — Ty mi nie płaż bydła, Tymku, woła głośno. I Tymek poszedł z niczem.

Podkreśl raz sylaby, w których jest y, i dwa razy te, w których słychać i.

59. Przepisz uważnie.

Bity się raz na ulicy dwa małe wróbelki,
szło im o kłosek pszenicy, skarb wcale niewielki.
Przyszedł kogut na te krowycki, pyta, o co chodzi.
— A zuchwalcy, a złośniki, czy to bii się godzi?
I za karę sam porwał ziarnko, a wróbelkom
nic nie zostawił.

Podkreśl raz sylaby z literą y i dwa razy sylaby, w których słychać i.

VI. i — j.

60. Przepisz i rozdziel na sylaby.

I w sto koni nie dogoni. Jan kosi, a Stach
wozi. Motyl leci. Kto się chwali, ten się gani.
Tdxie lis koło drogi, nie ma ręki, ani nogi.

Podkreśl sylaby, w których wymawiamy dźwięk i.

61. Przepisz i podkreśl końcowe sylaby wyrazów, w których wymawiamy i.

Mama śpiewa Kosi, bo ją o to prosi. Kosi, kosi, łapki, pojedziem do babki; da nam babka kaszki, a dziadek okraski; a ciotula soli, bo nas główka boli.

62. Przepisz i podkreśl sylaby, w których wymawiamy dźwięk i.

Co ci to, Rokito? Czy ci oczko podbito? Slimak, slimak pokaż rogi, dam ci grosza na pierogi. Tam w dolinie na kalinie słowiki śpiewają, powróciły, gniazdko zwiły, małe dzieci mają.

63. Przepisz i dokończ podług wzoru.

<i>On wozi zboże i my wożymy.</i>	<i>On leci i my —</i>
<i>On nosi piasek i my —</i>	<i>„ prosi i my —</i>
<i>On kosi łąkę i my —</i>	<i>„ musi i my —</i>
<i>Tak broni gniazda i my —</i>	<i>„ płaci i my —</i>
<i>Bocian chodzi po łące i my —</i>	<i>„ dzwoni i my —</i>
<i>Jaś goni Stacha i my —</i>	<i>„ grozi i my —</i>

Podkreśl sylaby, w których wymawiamy i.

64. Przepisz, dzieląc na sylaby.

*I-dzie, i-kra, i-skra, i-gła, i-mię,
I-gna-cy.*

Co w tych wyrazach jest pierwszą sylabą?

65. Rozdziel sam na sylaby.

idę	Trydor	igielka
ile	Icek	iglica
ihu	Ignas	igramy

66. Przepisz i podkreśl wyrazy, w których i jest pierwszą sylabą.

Jak ci na imię, chłopczyku? Nazywam się Ignas. Co tu robisz? Czekam na kolegów. Już idą. Ihu ich idzie? Idzie tylko Trydor. Co tu myślicie robić? Rozpalimy ogień. Nie igrzajcie z ogniem, iskra często pożar roznieca.

Wypisz wyrazy, zaczynające się od i, oddzielając i podkreślając pierwszą sylabę.

67. Przepisz i dokończ.

On stoi — stoimy	On się boi —
broi —	goi —

68. Rozdziel na sylaby, — podkreśl sylabę z literą i.

Ja-nek	ja-ja	jeleni	ja
Jacek	jama	jezie	Jan
Jakub	jadę	jutro	już
Józef	jabloni	język	jak
Julek	jagoda	jeziwo	jest

69. Przepisz i podkreśl sylaby, w których jest i.

Jesienią, jesienią sady się rumienia, czerwone jabłuszka pomiędzy zielenią. Czerwone jabłuszka, złociste gruszcзки świecą się jako gwiazdy pomiędzy listeczki.

Rosnie sobie jarzębina i jałowiec, i jeżyna, jodła stara, rosochata, i jemiola dąb oplata. Tam Jagusia jagód szuka, śpiewa, Janek głośno huką, aż jelonka wystraszyli, że uleciał w jednej chwili.

70. Rozdziel na sylaby, podkreśl sylabę z literą j.

Daje	bije	moje	dwoje
myje	kraje	twoje	troje
szyje	baje	swoje	oboje

71. Przepisz i podkreśl sylaby z literą j.

Nie czuje, nie żyje, a kłuje i szyje.

Nie je, nie pije, a chodzi i bije.

W nocy, a rana, ledwie dnieje, czujny ptak ten głośno pieje. Gdzieś nad wodą zwykle żyje, pierwsze daje, prędko tyje.

Ze szkła zrobiona, wodę nią się pije, gdy z ręki wypadnie, to się łatwo zbije.

72. Przepisz i podkreśl sylaby, w których jest j.

Myszki tańczą, gdy kota nie czują.

Zielone świątki. Nasza izba umajona, tatarakiem obstawiona, tatarakiem; wodną trzciną i czeremchą, i kalina. Maju, maju, świeży gaju, pachniesz ty dziś w całym kraju. Niosą chłopcy galareczki, wiją wianki panienczki.

73. Przepisz

Kraj	stryj	pokój	stój
maj	wuj	stój	daj
gaj	mój	strój	kuj

74. Przepisz i dokończ. — Podkreśl sylaby, w których jest j.

2 piękne kra-je

2 młode ga-je

dwa pokoje

dlugie kije

nowe koleje

bogate stroje

duże roje

1 piękny kraj

młody —

jeden —

dlugi —

nowa —

bogaty —

duży —

75. Przepisz i dokończ.

ja biję i ty bij

„ kuję i ty —

„ daję i ty —

„ kraję i ty —

„ leję i ty —

ja piję i ty —

„ myję i ty —

„ stoję i ty —

„ sieję i ty —

„ baję i ty —

76. Przepisz i podkreśl sylaby, zakończone na j.

Proszę cię, ty kowalu

Mój, mój, mój,

Dla konika mi podkówkę

Kuj, kuj, kuj!

77. Przepisz i podkreśl wyrazy, zakończone na j.

To nam grajku graj:

Niema, jak nasz kraj!

Nie wiemy, jak komu,

Nam najlepiej w domu!

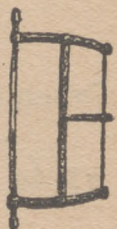
Miła swoja chatka, jak rodzona matka.

Cudze kraje znajmy, ale swój kochajmy.

Niema, jak nasz kraj,

To nam grajku graj!

78. Napisz, co widzisz na obrazkach.

VII. ń, ć, ś.

79. Przepisz i podkreśl ostatnie litery.

<i>Koń</i>	<i>Jaś</i>	<i>Adaś</i>	<i>nić</i>
<i>jeleni</i>	<i>Stas</i>	<i>Boles</i>	<i>sieć</i>
<i>skoni</i>	<i>Oleś</i>	<i>Michas</i>	<i>nać</i>
<i>pień</i>	<i>Czes</i>	<i>Piotrus</i>	<i>xamieć snieżna</i>

Wymów głośno podkreślone głoski — powiedz, w jaki sposób oznaczamy ich miękkość.

80. Następujące wyrazy przepisz, pisząc jeden pod drugim jednakowo zakończone.

*Kamień, cień, oś, gęś, nić, wierzbowy wiec,
Grzes, dłoń, sieć, skroni, Kubus, pieczeń, wieś,
dxień, braci, stać, ktos, coś.*

Wzór.

<i>ń</i>	<i>ś</i>	<i>ć</i>
<i>jeleni</i>	<i>ktos</i>	<i>plakaci</i>

81. Przepisz i dokończ podług wzoru.

<u>S</u> ięci - <u>s</u> ięć		<u>W</u> si - <u>w</u> ieś		1 pani - 5
<u>N</u> ici -		<u>O</u> si -		1 gospodyni - 6

82. Przepisz i dokończ podług wzoru.

On <u>g</u> oni i ty <u>g</u> oń		On <u>n</u> osi i ty -
On <u>b</u> roni i ty -		On <u>k</u> osi i ty -
On <u>l</u> eci i ty -		On <u>p</u> rosi i ty -

Czy przed i także oznaczamy miękkość zapomocą przecinka?

83. Przepisz i podkreśl wyrazy, w których jest ń, ć, ś.

a) Nie czyni tego drugiemu, co tobie niemiło.
Koni ma cztery nogi, a potknie się. Czemu się
Jas nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał.

b) Tańcowały dwa Michały, jeden duży, drugi mały. Mały zaczął wkołtka krążyć, duży nie mógł za nim zdążyć.

c) Co to jest: Do taśmy podobny, z nici upleciony, pali się i świeci, gdy w nascie zmoczony.

84. Przepisz i zmień następujące wyrazy podług wzoru.

Koni		ko-ni		ko-nia		ko-niu		ko-nie
stoi								
jeleni								
kamieni								
grzebień								

Przeczytaj głośno napisane wyrazy i wymień dźwięki, z których się składają.

85 Przepisz i zmień podług wzoru.

<i>dłoń</i>	<i>dło-ni</i>	<i>dło-nie</i>	<i>jesień</i>
<i>jabłoń</i>			<i>skroń</i>

Przeczytaj głośno napisane wyrazy, wymień dźwięki, z których się składają. I powiedz, zapomocą jakich liter oznaczyłeś miękki ń.

86. Przepisz, zmieniając podług wzoru.

<i>Jaś</i>	<i>Ja-sia</i>	<i>Ja-siu</i>	<i>Oleś</i>
<i>Stas</i>			<i>Guxes</i>
<i>Michas</i>			

Przeczytaj głośno, wymień dźwięki, z jakich się te wyrazy składają, powiedz, zapomocą jakich liter oznaczyłeś miękki ś

87. Przepisz, zmieniając wyrazy podług wzoru.

<i>nić</i>	<i>ni-ci</i>	<i>ni-cią</i>
<i>sięć</i>		
<i>xamieć</i>		

Przeczytaj napisane wyrazy, wymień dźwięki, z których się składają, powiedz, zapomocą jakich liter oznaczyłeś miękki ć.

88. a) Przepisz i podkreśl wyrazy, w których i się nie wymawia, wskazuje tylko, że poprzednia litera oznacza dźwięk miękki.

Była jesień. Jaś poszedł biegać po ogrodzie. Zobaczył jabłoń skrytą owocem. Chciałby zerwać kilka jabłek. Ale jakos nie wie, czy można. Cos nie smie brać cudzego. Popros, Jasiu, gospodarza, bo to jego jabłku. Gospodarz dał chłopcu pięć jabłek.

b) Wypisz stąd wyrazy, zakończone na ń, ć, ś.

89. Przepisuj, podkreślając sylaby, w których jest i, oznaczające miękkość poprzedniego dźwięku.

Starość nie radość, śmierć nie wesele. Jak sobie poscielesz, tak się wypiszesz. Cudze chwalić, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie.

Biedroneczka, gdzie twoja mateczka? Pásie konie na zagonie. Bierz uzdeczkę i leć po nie.

90. Przepisuj, podkreślając sylaby, w których jest i, oznaczające miękkość. Podkreśl dwa razy litery, których miękkość oznacza kreska.

*Bociek, bociek leci! Dalej, żywo, dzieci!
Kto bociana w lot wyścignie, temu kasza nie ostrygnie, kle, kle, kle, kle, kle! A ty, boćku stary, piórek masz do pary. Łaby je liczyły w błocie, naliczyły ctery krocie, kle, kle, kle, kle, kle!
Nim skończyły liczyć, już je zaczął ćwiczyć.
— Oj, bocianie, miły panie, miejcie dla nas zmiłowanie! kle, kle, kle, kle, kle!*

dz — dź.

91. Podkreśl, a potem wypisz wyrazy, gdzie jest dź.

*Nie chodź do stajni! Pogódź się z bratem!
Nie nudź matki! Nie marudź od rana!
Nie brudź rąk błotem!*

92. Przepisz i zmień wyrazy podług wzoru.

*On chodzi do szkoły i ty chodz, chodzimy do szkoły.
On nudzi każdego, ale ty nie —
On pogodzi dzieci, i ty —
On brudzi ręce przy robocie, ale ty nie —*

93. Przepisz i podkreśl wyrazy, w których jest dź miękkie.

Stary dziadus zabrał dzieci i, ponieważ dzień był piękny, zaprowadził je do lasu. Jak

wesoło dzieciom w lesie! Dzieciot dziobkiem
w drzewo puka, dziwnych głosów pełno wszę-
dzie, aż się dziwią wszystkie dzieci, co to będzie,
co to będzie.

94. Przepisz, podkreślając sylaby, w których i oznacza
miękkosć. Dwa razy podkreśl ń, ć, ś, ź.

a) Zegomości rogaty, choć mały jak figa,
Lecz panem jest chaty i zawsze ją dźwiga.
Niechaj mi kto powie, jak się ten pan zowie?

b) Pan Zielonka, co nad stawem mieszka
sobie żabim prawem, ma rodzinę wcale sporą:
dzieci pono aż pięcioro. Już od dziada i pradzia-
da wielkie bagno tu posiada i przy kępie pod
łopianem na solwarku tym jest panem. Tu na

muszki w lot cwałuje, tu się kąpie, tu poluje, tu
napelnia staw swym krzykiem, a jest starowym
gimnastykiem.

VIII. Kropka i przecinek.

95. Przepisz, uważaj, gdzie kładziemy kropkę.

Snieg przestał padać. Na świecie biało.
Pola i drogi zasypane. Po ulicach drwonią
saneczki. Dzieci wybiegły z domu. Lepią ze
śniegu bałwana. Śmieją się i dokazują. Tu w zi-
mie bywa wesoło.

96. Przepisz i połóż kropkę po każdym zdaniu.

Stas obudził się wczesnie Słońce dopiero
co wstało Ptaki wyspiewywały wesoło Ciepło

*i jasno było na świecie Zerwał się z łóżka i ubrał
prędko Pobiegł co tchu na łakę i do lasu Na
śniadanie wrócił głodny jak wilk*

97. Przepisz i połóż kropkę po każdym zdaniu.

*Rodzice Adasia mieszkali w Krako-
wie Adas nigdy nie był w Warszawie Chciał
bardzo poznać Warszawę Na Boże Naro-
dzenie ciocia zaprosiła Adasia z rodzicami do
Warszawy Wesolo wybierał się w tę podróż Po
powrocie wszystkim o niej opowiadał*

98. Przepisz i połóż kropkę po każdym zdaniu.

*W zimie wilki wyrządzały wielkie szkody
Pan Karol zebrał myśliwych i urządził po-*

*lowanie Otoczyli Borowinę i czatują A psy
i naganiacze płoszą zwierza Rozległo się stra-
sne wycie Huknęła furja pana Karola
Strzelił Walenty i Jakub Wiele wilków za-
bito na tym polowaniu*

99. Odpowiedz na pytania całymi zdaniami, po każdym
połóż kropkę. (Po przerobieniu ustnem).

Kiedy słońce wschodzi? Jak się wtedy robi na świecie? Jak ptaki
witają słońce? Czy zwierzęta śpią wtedy? Co robią? A co robi człowiek?

100. Odpowiedz.

Co to jest pies? Jak się twój pies nazywa? Gdzie mieszka? Jaką ma
sierść? Jaki łeb? Jaki ogon? Co robi w dzień? A co robi w nocy?

101. Odpowiedz.

Jak się nazywa to drzewo? Czy jest wysokie i grube? Jakie ma liście?
Czy daje owoce? Jaki z niego pożytek.

102. Napisz po trzy zdania o tem, co widzisz na obrazkach.

103. Przepisz i uważaj na przecinki.

Jesień. Liście opadają, odlata jaskółka, chłopek zasypwa, zadudni stodółka, jabłonka krasnieje i gruszką dojrzewa, winogrono nęci — to jesień przybywa.

Kiedy kładzemy przecinek?

104. Przepisz i uważaj na przecinki. (Po ustnym podziale na zdania).

Nauczyciel powiedział dzieciom, że pójdzie z nimi na łąkę. Dzieci się ucieszyły, bo lubiły tam chodzić. Grabiły na łące siano, które kosiarze skosili. Dziewczynki zbierały kwiatki i wity z nich wieniec. Wrócili do domu, kiedy słońce zachodziło. Dzieci opowiadały rodzicom, jak się bawiły na łące.

105. Przepisz i uważaj, gdzie trzeba położyć przecinek.

W szkole trzeba uważać, co nauczyciel mówi. Kto nie uważa, ten niczego się nie nauczy. Nauczyciel dziś opowiadał, jak wróble w zimie szukają pożywienia. Wiele wróbli umiera z głodu, bo nic do jedzenia nie mogą znaleźć. Dobrzy ludzie sypią ziarna i kruszyny, żeby się biedne ptaki pożywiły.

106. Przepisz i połóż przecinki, gdzie trzeba.

Słońce dojrzewa ludzie het orzą skowronek śpiewa na chwałę Bożą. Tak słichnie drzewoni w błękitnej toni ptaszyna droga jakby tam w górce w nieba lazurze zobaczył Boga.

107. Przepisuj i sam stawiaj przecinki, gdzie trzeba.

Posłała matka w pole a Zagusia została w domu. Matka przykazała Zagusi żeby nigdzie nie wychodziła. Zagusia wiedziała że matki słuchać trzeba. Więc kołysała Stasia który spał w kołysce. Spiewała mu piosenki jakich matka ją nauczyła. Kiedy matka wróciła pochwaliła Zagusię.

108. Przepisz i połóż przecinki, gdzie trzeba.

Dwoje dzieci zasnęło w lesie. Sniło im się że zajączki koło nich biegały. Zobaczyły to ptaszki które siedziały na drzewie. Uciekajcie zajączki bo was ludzie złapią wołały ptaszki.

Zajączki uciekły. Dzieci się przebudziły ale nie wiedziały czy to tylko we śnie tak było.

Kiedy kładziemy między zdaniem przecinek?

109. Przepisz, połóż przecinki.

Na gałęzi ptaszek urzył sobie gniazdko a w nim były małe pisklęta. Ojciec i matka żywili je muszkami na które polowali. Ale pisklęta ciągle jeść wołały i strwierały dzióbki. Raz Kasia usłyszała pisk ptaszków. Znalazła gniazdko ale nie ruszała piskląt. Nawet nikomu o nich nie opowiadała żeby chłopcy nie zrobili im krzywdy.

110. Przepisz i uważaj na znaki zapytania.

Co tu robisz, kocie? Myszy sobie łowię.
A dlaczego masz białe wąsy? Powalałem się
o białą ścianę. A co to białego po podłodze
płynię? To pewno myszy garnek przewróciły
i wylały coś białego. A tyś tego białego wcale
nie kosztował? Nie miałem czasu, bo ciągle
pracuję.

111. Sam postaw znaki zapytania i kropki.

Co tam wiewiórka robi na sosnie Orzeszki
gryzie. A czy nie złamie sobie ząbków? O, wie-
wiórka ma ząbki bardzo mocne. Gdzie ona
mieszka? W tej dużej dziupli. A czy wiecie, co

ona tam chowa. Chowa orzeszki na zimę, żeby
nie umarła z głodu. Czy się godzi zabierać wie-
wiórce orzeszki? Tylko złe dzieci krzywdzą bied-
ne zwierzęta.

IX. u — ó.

112. Podkreśl sylaby, w których słyszysz u.

Do niebie płyną chmury, będzie burza.
Kogut na płocie zapiął, pewno zapowiada ku-
zom niepogodę. Kruk zakrakał na dachu.
Burek schował się do budy. Już spadło kil-
ka dużych kropel deszczu. Pastuch pędzi by-
dło, plecy zasłonił kożuchem. Muchy chronią
się pod liście. Bury kot usiadł w kąciaku siemi.

Jurek zdjął buty, żeby mu nie zmokły, i boso
wybiegł na drogę.

113. Zmień te wyrazy tak, żeby oznaczały wiele rzeczy, np.

<u>k</u> ura - <u>k</u> ury	<u>m</u> ur -	<u>ch</u> mura -
<u>k</u> ogut -	<u>b</u> uda -	<u>b</u> urza -
<u>k</u> ruk -	<u>b</u> ut -	<u>k</u> al <u>u</u> zia -
<u>ś</u> uk -	<u>d</u> rut -	<u>str</u> umień -
<u>m</u> ucha -	<u>f</u> unt -	<u>str</u> uga -
<u>p</u> astuch -	<u>k</u> ula -	<u>f</u> ujarka -

114. a) Przepisując, podkreśl wyrazy, w których jest ó.

Na łące pasły się kórowki i kózki. Pil-
nował ich mały pastuszek. Zdaleka widniał
bór sosnowy. Pszcółki się unijały nad kwia.

tami. Wół ciągnął plug po roli albo wóx ze zbo-
ziem. Już blisko zachód słońca. Pastuszek sko-
czył przez rów i spędza kórowki i kózki na drogę.
W obórcie ciekła na nie żół z sianem i powróx na
szczyt, żeby nie miały ochoty do zbytkowania.

b) Wypisz wszystkie wyrazy, w których jest ó.

115. Zobaczmy, dlaczego te wyrazy się tak piszą.

k <u>ó</u> rowki dlatego, że mówimy k <u>ó</u> rowa.	w <u>ó</u> x -
k <u>ó</u> zki - k <u>ó</u> za	r <u>ó</u> w -
b <u>ó</u> r - b <u>ó</u> ry	zach <u>ó</u> d -
pszc <u>ó</u> łki - pszc <u>ó</u> ły	ob <u>ó</u> rka -
w <u>ó</u> ł - w <u>ó</u> ły	ż <u>ó</u> ł -
powr <u>ó</u> x - powr <u>ó</u> zy	

116. Wytłumacz na piśmie, dlaczego piszemy przez ó następujące wyrazy.

sól	chlód	wschód	pszczołka
siół	glód	kościół	stodółka
nóż	mroź	mój	komórka
łód	ogród	twój	szkółka
miód	dróźka	róg	kołko
wódka	rój	słówko	podkówka

Kiedy więc piszemy ó?

117. Zmień wyraz tak, żeby o zmieniło się w ó.

Ogrody — ogród	wowy	stogi	stodola
noże	rogi	nogi	obora
wozy	mrozy	podkowa	koło
rowy	miody	szkola	słowo
woly	lody	pszczoła	woda

popioły	zachodu	droga	komora
narody	wschodu	mowa	jagoda
pokoje	chłodu	słowo	zdrowy

118. a) Podkreśl, a potem wypisz osobno wyrazy, w których jest u, i osobno, w których jest ó.

Siedzi Jagusia, pochyliła główkę i płacze. Lis niecnota zadusił jej kurkę czubatkę. Widzi go coś spłoszyło, bo jej nie zjadł. Kiedy Jagusia wyszła na dwór z rana, znalazła ją koło stodółki niezyną. Oj, biedna moja kurko! zawołata i dalej płakać! A ten wróg ptasiego rodu, wygubi mi wszystkie ptaki. Nie płacz, Jagusiu, ojciec złapie lisa w pułapkę. Masz tu słizgane jagódki na pociechę. Dziewczynka

starła oszy, wzięła łopatkę, wykopała dół pod lipą i pochowała ulubioną kurkę. Tu będzie jej grób. A teraz do roboty, bo już wieczór i matka pomóc trzeba, nim ojciec wróci z pola

Wzór:

u
Jagusia
zadusił

ó
główkę
dwór II. p.

b) Wytłumacz, dlaczego piszemy:

dwór

główka

wieczór

jagódka

dół

łól

wróg

znów

Jakimi więc literami oznaczamy dźwięk u?

119. Przepisz i podkreśl wyrazy na ów.

Kilku chłopców udało się na polowanie. Nabijemy lisów i wilków, żeby nie robili szkody — mówią sobie. A czym zabijecie? spytała Marysia. No, nie brak w lesie kojów sękatych i mocnych. Bez psów się nie poluje — uważał Janek. Więc zabrali z sobą Burka. W lesie widzieli wiewiórkę, zającą, dużo grzybów i mchów kudłatych, ale jakos nic nie zabili. Może im się żal zrobiło?

Wypisz wyrazy, zakończone na ów.

120. Dokończ i napisz więcej wyrazów na ów.

1 kogut — 5 kogutów

1 pies — 8 —

1 wilk — 6 —

1 wół — 10 —

1 krak - 7 -	1 płot - 6 -	nazbieram:
1 kot - 9 -	1 komin - 7 -	orzechów
1 pług - 5 -	1 dom - 5 -	kasztanów
1 wóz - 9 -	1 las - 6 -	grzybów

121. Podkreśl wyrazy zakończone na ów, — podkreśl te, które się piszą przez ó i wytłumacz dlaczego.

Jak wygląda jarmark.

Cóż tu koni, bydła, wozów! — co tam pasów, lin, powozów! A tu zboże, jabłka, gruszki, miski, garnki i dzbanuski. Co koźuchów, czapek, skrzypiek, masła, sera, kielbas, szyniek! Tu zabawki, tu piszczałki, tam koszyki i opałki, tu pierniki i kukielki, tam szklaneczki i bu-

telki, zwiercadelka i obrazki, wanny, konwie, cebry, faski, chłopskie buty i sukmany. Co tu tego! co tu tego! A na wybór jest wszystkiego! Co tu zgielku, targu, swarów, co tu ludzi, co towarów! Ach, któraby to wszystko zliczył?

122. Podkreśl wyrazy, w których jest ó, i wytłumacz, dlaczego się tak piszą.

Jestem sobie skrzętna pszczółka, wesóło też żyję, znam na łące wszystkie ziółka, w których miód się kryje.

Skoro wiosna się obudzi, pracuję dni całe, dla siebie, i dla ludzi, i Bogu na chwałę.

Dyktańda

1. Wielkie litery.

Janek, Oleś i Mania poszli na jagody. W lesie pełno było poziomek i malin. Już Mania nazbierała cały garnuszek malin. Oleś i Janek woleli poziomki. Kiedy wracali z lasu, pies Zagraj zaczął ich gonić. Miał ochotę pofiglować. Ale w pogoni wysypały się jagody. Czy to Zagraj był temu winien?

2.

Nad Wisłą leży duża wieś, Sadowa Wola. Tam mieszkali Broniek i Zosia. W Sadowej Woli była szkoła. W lecie nauczyciel zebrał dzieci z Sadowej Woli, z Leśniczanki, z Kozłowa i Rutki. Całą gromadą poszli sobie w Tatry, aż do Zakopanego. Byli też w Krakowie. Tu oglądali zamek na Wawelu, kopiec Wandy, Krakusa i Kościuszki. Piękna to była wycieczka.

3. y — i.

Każdy ma kłopoty, nawet psy i koty. Mysz się w mleku utopiła, tyle szkody narobiła. Dobra gospodyni co z mlekiem uczyni? Stoi miska mleka, Bryś i Filuś czeka, czy ich pani nie zaprosi. Aż ich coś podnosi! Gospodyni zobaczyła, wypić mleko pozwoliła. A wtem biegun od kołyski wylał białe mleko z miski. Leci, płynie, w sieni ginie. Tylko znaczek biały z podłogi zlizają. Każdy ma kłopoty, nawet psy i koty.

4. i — j.

Na jarmark do miasteczka idą ludzie drogą i jadą wozami. Janek i Jagusia siedzą na wozie, wiozą cały kosz jabłek. Ignas poprosił ich o jedno jabłko, i dali mu najładniejsze. Niech skosztuje, jakie smaczne. Teraz, Ignasiu, zaśpiewaj nam tę piosenkę: — Szumi gaj, bo to maj, śpiewa, szumi cały kraj.

5. ń. ó. ś.

Sliczny był dzień. Słońce świeciło. Cieszyły się dzieci, że tak pięknie świeci. Ze stajni źrebiątko wybiegło na drogę. Bryś zawarczał i leciutko chwycił je za nogę. A tam kamień, na kamieniu śpiewa ptaszek szary. Leć, mój ptaszku, śpiewać w pole, śpiewaj dzionek cały.

6. u — ó

W zimie dokucza nam mróz. Lód pokrył stawy i jeziora, śnieg leży na polach, drogach i drożynach. Stary dziaduś nie wychodzi wcale na dwór, ale młodych ludzi i dzieci chłód ani mróz nie straszy. Chłopcy koło stodółki zrobili sobie ślizgawkę i bawią się wesoło. Tam znów śmieją się z kury, która dziób podnosi i śnieg łyka. Widać pić chce i lubi lody!

7.

Kubuś wesoło powitał wschód słońca. Zerwał się z łóżka zdrów, wesół i pobiegł do ogródka. Za parę godzin pójdzie (poszedł) do szkółki, ale teraz biega i skacze, ogląda ule, w których jest miód wyborny, tutaj kopią buraki, tam stoi wóz, a na nim kilka worków jabłek. Zawiozą je do miasta. Już śniadanie gotowe. Pół kromki chleba miodem posmarował, drugą połowę schował do kieszeni. Napił się mleka i biegnie drożyną. Nie mówi ani słówka, że wolałby zostać w domu, bo wie, że uczyć się musi.

8.

Mój chłopczyku, stój, koniki napój. A nie bój się rozbójnika, co tam z lasu wymyka, to wcale nie zbój. Już koniki się napiły, podkówkami zadzwoniły, pójdą teraz w bór, co stoi jak mur. Piękna podróż (droga) w czas majowy, szumią lasy i dąbrowy, słysząc ptasząt śpiew. Ot słowika głos, a tam gwizda kos, zachód cały się czerwieni blaskiem słonecznych promieni, już zapada noc.

9. ż. — rz.

Już wstał Janek od wieczerzy i na łękę znowu bieży. Łódka czeka na jeziorze, ryby łowić będą może. Jeśli szczęście mu posłuży, nie zabawi tutaj dłużej i, nim pacierz zmówią w domu, on powróci pokryjomu, cicho w łóżku się położy, ani oka nie otworzy. Gdy gospodarz rano wstanie, on już gotów na śniadanie. Starzy lubią długo spać, Janek umie rano wstać.

10.

Wraca Antek z podróży, a tu niebo się chmurzy, a tu zimno, a tu ciemno. Boże, zmiłuj się nade mną! Jak zabłądę tutaj w borze, kto tam matce pomoże? Śnieżek dróżki zasypuje, mróz na pięty następuje, będzie ze mną źle. Nie, nie, nie! Ot, tam świeci się w komorze, choć tu czarna noc na dworze. To matuli chatka, zaświeciła matka. Ogień drogę mi pokaże, niegodziwy mróz ukarze za tę jego złość. Dokuczył mi dość.

11.

Co tu pracy na świecie! Koszykarz kosze plecie, stolarz wyrabia stoły, cieśla stawia stodoły, a piekarz chleb wypieka. Rolnik orze od wieka, gajowy w lasach służy, z dalekiej zaś podróży kupiec wiezie towary. Modli się dziadek stary. Uczony książki pisze. Matka dziecko kołysze. Lekarz leczy w chorobie. Cóż ty wybierzesz sobie?

Arch. Emigracji

Biblioteka

Główna

UMK Toruń

1393245